
Multimanagement

The Pendulum of Paradigms. Dat is de titel van het eerste hoofdstuk van het meest recente boek van Arie Issar en Mattanyah Zohar, «Climate Change – Environment and Civilization in the Middle East». Het beschrijft de correlatie tussen klimaatverandering – zoals deze uit voormalige waterhoogten van rivieren, meren en zeeën blijkt – en het verschijnen en verdwijnen van beschavingen. De CIA rapporteerde reeds in 1977 hierover: »There is considerable evidence that great empires and civilizations have been undone not by barbarian invaders but by climatic change.« Het nabeeld dat optrad nadat men het licht had gezien, is bekend. De donkere kant van het licht.

Een pendulum van paradigma's. Het zou een goede beschrijving zijn van de gemoedstoestanden die het afgelopen jaar het nieuws haalden. Afgelopen zomer sloot Malin Falkenmark haar betoog aan het eind van het Stockholm Water Symposium af met de woorden "Facts are facts, but perceptions are reality". Politici en het grote publiek reageren op hun perceptie van problemen, terwijl de experts van gediagnosticeerde feitelijke problemen uitgaan, zo luidde haar conclusie. Iets om rekening mee te houden bij bestuurlijke activiteiten. Als iets duidelijk was in Stockholm, dan was het de noodzaak van management van complexe systemen. Dat dit nog niet helemaal tussen de oren zit, bleek uit de resonerende behoefte aan eenvoud.

De alpine gletsjers smelten sneller dan verwacht, melden onderzoekers van de Universität Zürich in het najaar. De afsmeltsnelheid blijkt toe te nemen, en inmiddels al de voor het jaar 2025 verwachte grootte te hebben. Met name de kleine gletsjers hebben te lijden. Alle kranten in de Alpen- en omzomende landen hadden het in het najaar op de voorpagina's. Zo niet in Nederland. Wat dat betreft is het niet zo best gesteld met de wetenschapscommunicatie. Als je geluk hebt, staat er wat in de zaterdagse wetenschappelijke bijlage van de krant. Voorop een dagblad vinden we zo iets niet, daar vinden we slechts af en toe dat meteorologen (!) nóg meer hoogwater of nóg een tsunami verwachten.

John Rodda, destijds nog voorzitter van de IAHS, had hierover een paar jaar geleden al gelijk: de p.r. van weer en klimaat is beter en breder dan die van het water — ook al komen de meeste natuurrampen door water, en uit zich de klimaatsverandering vooral in de hydrologie. Destijds vond minister Jorritsma het in harde bewoordingen maar belachelijk dat de Alpenlanden tol wilden heffen voor de CO₂-uitstoot van Nederlandse vrachtwagens. Het hoogwater uit de Alpen was voor haar opvolgsters. Intussen volgt Nederland het Duitse voorbeeld, en kan er weer in overstromingsgevoelige gebieden worden gebouwd.

Hoe zichtbaar is de Nederlandse hydrologie eigenlijk? Als we afgaan op het aantal Nederlandse boeken dat in de betere boekhandel over hydrologie gaat: onzichtbaar. En in hoeverre worden er in de hydrologie als wetenschap nog vorderingen gemaakt? Levert het relevante kennis op of louter nieuwe rekentechnieken voor vragen waarop we de antwoorden al kennen? En hoe bereikt die kennis potentiële afnemers als de overheden, die wor-

stelen met een teveel aan informatie en wellicht een tekort aan wijsheid?

In dit verband vind ik het boekje «Risiko's in bedijkte termen» van het RIVM wel aardig, vooral omdat het het Nederlandse beleid tegen overstromingen evalueert op basis van een degelijke onderbouwing. De risico's van overstromen zijn in Nederland sinds 1953 verminderd, doch de economische gevolgen van een eventuele overstroming zullen groter zijn. Ook is het groepsrisico, de kans op grote aantallen slachtoffers, veel groter dan voor alle andere externe veiligheidsrisico's samen, meldt de publicatie. Dit laatste begrijp ik niet, maar dat neemt niet weg dat met het boekje een fraai gearticuleerde beantwoording van Haagse Wissenslücken heeft opgeleverd. Over water dat binnen onze oevers konit, zoals wij dat eerder bij het water deden.

Toch mis ik nog enige discussie, een dialoog tussen wetenschap en beleid. De discussie lijkt zich momenteel eerder in de krant af te spelen dan in een rookerig lokaal van De Grootte Club – alzo, wordt het niet eens tijd dat hydrologen wat meer aan de weg timmeren, in plaats van voor en door elkaar in verenigingsverband verhaaltjes te houden over reeds gepubliceerd onderzoek? Treedt buiten uw oevers, zou ik zeggen.

Voor mij ligt een 2030 pagina's dik wit telefoonboek. «AGU 2004 Fall Meeting, 13–17 December, San Francisco, California», staat erop. *Abstracts only*. Jazeker, er is behoefte aan eenvoudige perceptie van de complexe realiteit.

De redactie wenst u een fijn jaar toe, met veel wijsheid, zonder hinder van paradigma's.

MvdV